

pun smrada i svakojakog gada, a naime nekih gnjusnih životinja, kojih on nebi ubio za živu glavu. Druga njegova dužnost jest *ramazan* ili post, što ga Turci poste cio mjesec danah. Ali kako je čudna njihova molitva i njihovo umivanje, tako je čudan i taj njihov post, jer dočim danju od jutra do večera poste i spavaju, to noću bdiju te se razsipno goste i časte prikomier-nim jelom i pitjem. Turčin nasmije piti vina, ali to je za njega tim gore, jer se opije rakijom i drugim pitji, koja mu nisu zabranjena, škode zdravlju duše i tiela neizmierno više od vina. Za postom dolazi milostinja, koju on rado dieli, premda neima većega škrtime od Turčina; ali baš zato ta njegova milostinja nije izjev njegove ljubavi prama iskrnjemu, nego nekakva financijska operacija. Njegova milostinja jest kapital, što libvar daje na interes onamo, dje će mu više nositi.

Osim toga Turčin je dužan, ako mu je ikako moguće, barem jedan put u životu hodočastiti u sveti grad Meku. Ali njegova prva i najveća dužnost jest, vojevati proti nevjernikom, da se il izkorene i zataru, il preobrate na tursku vjeru, pa da vjeruju, da Bog je Bog, a Muhamed da je njegov prorok. Tko toga neće, taj se mora posjeći, il pak bez prava i pravice do smrti robovati.

(Slijedit će).

Dopisi.

Iz srednje Istre mjeseca rujna.

„Svoje brani, tudje poštu.“ Rieči su to istinite i neoprovzive. Družtvo, koje te rieči ne izvršuje, nemože uspjevati. Naše šarenjačke glavice kao da za te rieči neznaju. To se opetovano pokazalo slijedećom prigodom. Pred nekoliko danah čitalo se u nekih tršćanskih novinah, kako su se neka gospoda ljutila na neki njemački napis na pazinskoj željezničkoj postaji. Skoro da nisam vjerovao onomu dopisu, ali došav ovi danah u Pazin, osvjedočih se osobno, da je istina. Pa kakvi je to napis?

Nad vratima pazinske postaje ima daska, na kojoj se čita: „Mitterburg-Pisino“. Ime „Mitterburg“ neglasi liepo u uhu te gospode, pak ajde, da se izbriše i da ostane samo Pisino!

„Pisino“ je po njihovu pravo starinsko ime ovoga mjesta te s toga neće da se zove ni „Mitterburgom“, a još manje našim pravim imenom „Pazin“.

Ako i pretjeranim putem, tu su ipak ta gospoda pokazala, da valja braniti svoje. Ali rieč je, da pošten čovjek svoje brani, a ujedno tudje štuje. Na drugi diel ove poslovice kao da ti ljudi zatiskuju svoje uši. Oni evo hoće, da tobože svoj Pisino obrane, a pri tom gaze tudje. Hoću da vam to razjasnim sa nekoliko primjerah.

Svuda po Istri, a i u Pazinu, ima normalnih i pučkih školah za mužko i žensko. Puno ima u tih školah čisto hrvatske djece, a to se osvjedočih i po školskom izvješću. Roditelji im plaćaju, čini mi se, 15 po sto za škole, a u vrijeme od četiri ljeta nećuju ta djeca jedne jedine rieči hrvatske! Nešto znaju natucati iz talijanske knjige, ali nerazumiju ni šupa boba. Mimoćići ću te i mnoge druge naše rane, a spomenuti još samo ovo.

Svi sudovi i uredi svaki božji dan obće sa čisto hrvatskim narodom, a ipak se služe isključivo nerazumljivim za kmeta talijanskim jezikom. Po tom bi reć, da su ovdje kmeti za sude, a ne sudi za kmete. Šarenjaci nas naši krsto barbari i drugim pogrdnim imeni a sve nam pute zatvaraju k pravoj izobraženosti i uljudnosti. Poglavarstvo jadikuje, da ga kmeti ne štiju i ne časte kao nekada, a pri tom nam se nadieva ime *šćavi*, te napija na gozbah i zabavah na propast Hrvatsva u Istri! Već se puti proganja one naše ljude, koji ljube i išću svoje, nazivljun ih smutljivci i buntovnici, a pri tom zahtieva, da se poštuje njihov tobožnji Pisino!

„Svoje brani, tudje poštu.“ Mi nikad njihovi prijatelji, dok nam nebudu pravedni. Zovu nas smutljivci i buntovnici, jer branimo svoje, jer zahtjevamo ono što nas ide po Bogu i po ljudih. Prosto im bilo vikati. Mi ćemo napredovati putem, kojim smo se uputili, te nećemo prestati, dok nestignemo k željenoj svrbi. Mi smo ljudi, a nismo njihovi najamnici ni robovi, kako bi htjeli. Oni će nas, istina, grdim okom gledati, al se svaki dan sve to bolje vidi, da ima još na svijetu ljudi, kojim srđee bije za istinu i pravdu, pak će vremenom, ako Bog da, priznati i naše nastojanje okolo izobraženja i prosvete.

Iz hrvatskog Primorja rujna mjeseca.

Koliko vidim, iz ovog se našeg kršnog Primorja redko kad oglasi po koji dopisnik u vašem cijenjenom listu, pa kako znam, da naš narod u ovom predielu uprav pohlepno čita „Našu Slogu“, tako sam se odvažio ovaj moj dopis skroz toli obljubljeni list obielodaniti.

Školskim zakonom od 14. listopada 1874 naše pučko školstvo stupilo je u svoj novi život te zemlja svu svoju pažnju obratila na pučku školu i nje učiteljstvo.

Istim gore navedenim zakonom sve pučke škole, koje su pod starom upravom bile trorzredne sad su pretvorene u četverorzredne, ma bile one samo s jednom učiteljskom silom.

Sada dakle našoj seoskoj djeci nije od potriebe izvan svoga miesta pohadjati IV. razred, kao je to prvo obično bilo, nego to sada bez ikakva troška kod kuće svaki imade.

Pobvalno moram izjaviti, da pučanstvo ovog prediela upravo svojski njeguje pučku školu, a tomu najbolji dokaz mogu navesti onaj, kad se je radilo u platežne razrede uvrstiti pučke škole, da si je hrvatski narod ovog Primorja u tom pravcu osvjetlao lice medju ostalimi u našoj domovini.

O dobroj volji i privrženosti, koju goji naš narod u Primorju napram pučkoj školi, bi obaviešćena po dotičnih svojih organih visoka kr. Zemaljska Vlada, i uvidjajuć, kako se naš primorski narod posvećuje jedino pomorstvu i trgovini, evo nam početkom ove školske godine otvara u Bakru uz nautičku školu i *pripravni tečaj*.

Ovaj čin naše visoke kr. Zemaljske Vlade primorski je narod najvećim počitanjem i zabvalnošću do znanja primio ter isti podhvatom ovim osokoljen, koliko mogoh doznati, u dobru će broju slati svoju djecu koja su dobrim uspjehom svršila IV. razred obće pučke škole, u rećeni *pripravni tečaj*.

Otvorenjem navedenog pripravnog tečaja naš primorski narod erpit će dvostruku korist. Prvo, djecu svoju siromašniji ljudi nećuju tako rekuć nenku, kao to do sada običaj bijaše, u daleki svijet odpravljati, nego svaki, koji je diete svoje naumio posvetiti pomorstvu i trgovini nakon bude svršilo IV. razred obće pučke škole, a da neizgubi niš jedne godine, upisat ga može u pripravni tečaj, gdje se u Bakru navlastito iz bližnjih obćinah kao n. p. iz Praputnika, Krasice, Kukuljanova, Drage, Kostrene S. Barbare i sv. Lucije itd. zamoru dieca baš najjeftinije uskolati, jer svakog večera dapače mnogi i o podne mogli bi se hraniti kod kuće, a tim bi načinom roditelje malo troška stalo. Drugo, kad nam budu djeca obučavana po naših narodnih učiteljih i medju građani, koji su oduševljeni za sve ono, što je hrvatsko, nije straha, da će nam se otudjiti, kao što ja dobro poznam nekoju gospodu mlade kapetane i poručnike, koji svršivši na Rieci realku i nautičku školu sada ništa drugo toliko nemiluju, koliko zanećenost za talijansćiuom.

Promotriv indi ozbiljno stvar sada jedino od pučanstva zavisu, da bude navedeni pripravni tečaj pohadjan što u većem broju. Ako naša visoka kr. Zemaljska Vlada uvidi, da ove godine bude upisan dovoljni broj djece, tada računat možemo, da će se do godine otvoriti i drugi tečaj.

Ovo, kako može uviditi svaki, nije ništa drugo nego prvi kamen u temelju, na kojem će se postopice osnovati u Bakru štogod većeg, kao n. p. jedna *niža realka*.

Ovom prigodom vam javljam, da će se dne 7. listopada t. g., kako već to javlja „Obzor“ i ostale novine, obaviti u Kraljevići izbor novog zastupnika na hrvat. saboru, i to poradi toga, što je conte Buratti, kao naš zastupnik, položio svoj mandat. Evo već dakle narod izbornog kraljevćčkog kotara prisiljen je u ovoj periodi po treći put birati svoga zastupnika. Teško je to vjekovito biranje, ali toj sa svetoj dužnosti zreo narod nasmije otimati, pa neće ni naš, nego će doći na birališće u podpunu broju, te birati svojega novoga zastupnika po svojoj najboljoj svicsti i savjesti.

Pjesniv kruh i pljesniva krma (živinska hrana).

(Piše E. T-or. u „Pučki Prij.“)

Dužnost je svakoga gospodara pod jesen paziti, da spravi suhu krmu. Koji ju spravi na vlažno-mjesto, ili pod prnjav krov, tomu će biti kasnije pljesniva. Nu znajmo da sve što je pljesnivo, a za hranu hoćemo da upotrebimo, to je otrovno. Pljesniv kruh, kao i pljesniva krma ima u sebi česticalh škodljivih našoj domaćoj živini. A ipak imaju naše gospodarice osobito navadu da čim im kruh bude pljesniv, da tobože po zlu ne prodje, meću ga u napoj krmadi, ili ga drobe peradi. Pljesan (pljesnivoca) prouzrokuje griz ili nadutje trbuba, dristavicu itd., ili čini, da se užgu crieva i po tome da sledi smrt. Sto je pljesan dakle drugo nego li otrov, kada smrt prouzrokuje. A kako djeluje na ustroj? Pokvari živinske soke, a time upravo povod daje kojekakvim bolestim, kao što je užganje krvi, groznica, krvni udarac, slezenska kuga itd. U bredje živine može prouzročiti prevrgnutje. Jedan je gospodar imao tri pljesniva hljeba. Nesluteći na nikakvo zlo, izprao je pljesan i podao kruh konjom. Za tri sata dobili su konji dristavicu i jedva da su hodati, kamo li voziti mogli. U štalu odvedeni, nehtjedose jesti, već dobiše griz (koliku), i bolest se je na toliko pogoršala, da je stradaan u jutro jedan konj poginuo. Drugi konj nije toliko bolovao, i njega izliečiše proti užganju. Kad su konja, što je poginuo, stali parati, pokazalo se užganje želuca i crievah s proljevanjem sukrvice. Komad ostalog pljesnivog kruha bude iztražen

nebeno, nu nisu u njem našli nikakva otrova; kroz sitnozor (staklo koje kaže stvari velike), vidilo se, što se navadno u kruhu vidi, melja (muka) brašno i mekinje, a lukujice i pukotine ovoga kruha bile su pljesnju obasute. Od pljesni dakle konj je poginuo, ona mijša taj otrov. Kažu gospodari, da čim konj više od 2 funta pljesniva kruha pojede, mora već oboljeti; i ako je kruh u vinu namočen, da sledi brza i nagla smrt.

Hoćemo li riedko ili gusto pod jesen sijati.

Sada ćemo sijati ozimicu. Nije sve jedno, sijemo li gusto ili riedko. Riedko se može sijati samo u gnojno, dobro porahljeno tlo, a ne u iztrošeno i nevaljano obdjelano. U siromašno i iztrošeno tlo sij gusto, da množinom nadomjestiš ono, što slabošću tla na biljki gubiš. Ako siješ ozimno zrno ranije, dok je još liepo vrijeme, sij redje; ako siješ u kasno već doba, moraš sijati gustije. U obće, kada vidiš nepovoljne okolnosti, koje razvitku biljke priče, uvijek moraš sijati gustije.

Kako napreduje riedko, kako li gusto sijano zrno?

Riedko sijano zrno na dohroj i duboko oranoj zemlji brzo niče i tjera u visoke stabljike; koren, stabalce, klas i zrnje pravilno i podpuno se razviju i nedadu se tako lahko vjetrom prevaliti. Usievi se savršeniije razvijaju, zato dozrievanju više vremena treba.

Gusto sijano zrno prije dozrieva; jerbo su pojedine biljke slabe; a čim slabija biljka, tim prije dozrieva. Gusto sijani usjevi rado se povale, jer je biljkam tiesan prostor, pa jedna drugoj hranu krade; a jer hrane neimaju dosti, oslabe; uz to neima dovoljna zraka i svjetla, kojih treba stabalce da otvrdne i ojača.

Treba li kod sijanja uzeti obzir na tlo?

I tlo mora gospodar pogledati prije nego unj sije. Teško tlo, osobito nesmrvljeno, treba više sjemena nego li lahko; vlašuo tlo, površno obdjelano, na kojem još mnogo trave nikne, treba mnogo sjemena, da travu uduši, jer bi inače trava nadjačala usjev; zemlji crnici, gnojenoj i brižno obdjelavanoj, netrebuje toliko sjemena koliko zemlji iztrošenoj.

Pucki Prijatelj.

Neukû Nauka.

Sredstvo proti kupusnjaku.

Kupus nam počeo ove godine bujno napredovati, ali nadošao neprijatelj — *Kupusnjak* (gusjenica), te nam osujetio sasvim našu nadu, jer je na nekojih mjestih sasvim kupus uništio.

S toga ti evo, vriedni poljodjelče, sredstvo, koje sam već i ja mnogo put pokušio i uvijek sa dobrim uspjehom, naime:

Polij posadjene slogove sa vodom kišnicom, kojoj si pridodao nešto zelene galice (kao raztop), koja se dobije skoro u svakoj ljekarni; ili: Posij po slogu po gdjekoji struk konoplja pa ćeš umah opaziti, da gusenice od nekog mirisa hježe.

Ja sam ovo sredstvo već više puta pokušio na preporuku nekog umnog vrtlara, pa sam izkusio sve ono, što gori rekoh t. j. da bježe gusenice od mirisa i konoplja.

Nikola Vežić gosp. činovnik.

Nekolike opomene našim stočarom i poljodjelcem.

Stočarstvo je temelj poljodjelstvu. Ovo je dvoje u tako tiesnu međusobnom savezu, da jedno bez drugoga nemože obastati. Tko nerazumi poljodjelstva, taj nerazumi ni stočarstva. Ako ti je do napredka tvojih usieva, drži u redu tvoju stoku, jer je ona, koja daje bilini hranu, t. j. gnoj, osim što ti stoka daje i mlieko, meso, dlaku, kožu, papke itd.

Pri gojenju stoke (živine) drži se sledjećih pravilnih: 1. Oda-beri cilj za koju hoćeš da držiš stoku.

2. Prouči narav životinje.

3. Gledaj, da ti pasmine (race) što bolje budu, te nežali troška za to, jer glavica u stoku uložena, liepo se plaća.

4. Sij travu, liepo goji livadu, jer od dobre hrane, dobar i gnoj; a kako ti stoki dadeš, onako će i ona tebi.

5. Nedrži množto blaga, nego samo onoliko, koliko vidiš, da ćeš kroz svu zima obilno moći prehraniti.

6. Netjeraj mladu životinju na rad, dok se neojača. To pazi i sa živinom skotnom.

7. Stoku hrani, čisti i nagledaj dobro, osobito skotnu i mladu, ako želiš, da postigneš svrhu.

8. Neoduzimlji skotu ono što mu je narav dala, t. j. neod- bijaj ga od sise, dok sam neodstupi.

9. Nedrži blago, dok ostari; već ga prodaj il zakolji, čim vidiš, da je počelo malaksavati.

10. Nepuštaj ni pošto dobru pasminu iz rukuh, nego ju hrani, dok ti baš, što no rieč, nedogori svjećica do nokatah.

Pri gojenju marve nesustaj, ako ti svaka nepodje za rukom nego uztraj; radi i moli se Bogu, a on će sve nadoknaditi.

S. D.

ISTRANSKA ZIBANKA.

Spj. A. K.

Nini... nani... moje zlato,
Očice mi sklopi daj,
Nebom trepti zvezdah jato
I mjeseca trepti sjaj!

Ne straši se i ne plači:
S tobom mati je i Bog...
Titujaj, rasti, snom se jači,
Sladka nado srea mog.

Kad porasteš, diko moja,
U školu ćeš poći, hoj!
Bistra bit će pamet tvoja,
Prvi bit ćeš, sinko moj.

Knjigu „našu“ znat ćeš cieni,
Umom, tielom ćeš mi rast;
Knjigom sree ćeš plemenit,
Istri, meni bit ćeš čast.

Junaka ću te uzgojit,
Rast ćeš kô u gori bor,
Trudom ćeš si čelo znojiti,
Rod ćeš ljubiti i svoj dvor.

Pa kad zlotvor stane kleti
Svetinju ti gaziti... oj!
Gnjev tvoj planut hoće sveti
I satri pakla roj...

Istranom ćeš ponos biti,
Ljubiti će te Istran-brat,
S tebe ću se proslaviti
Blaženom će svak me zvati!

Nini... nani... moje zlato,
Očice mi sklopi daj,
Nebom trepti zvezdah jato
I mjeseca trepti sjaj!

SVAŠTA PONEŠTO.

Sastao se mudrac i seljački dečarac, koji je čuo da se u bliž- njoj varoši nalazi mudrac. Ode tamo pak u prisutnosti slušalacah zapita mudraca:

Kaži mi što je najbolje na svijetu? — Dobar prijatelj, od- govori mudrac. — Nije istina, reče seljanče, dobra savjest!

Kdo je najmudriji na svijetu? — Kdo najviše knjigah pro- čita. — Nije istina. Onaj, koji sam sebe pozna!

Kdo je najgluplji na svijetu? — Kdo najmanje zna. — Nije istina. Onaj, koji se znanošću hvalisa!

Kakva je najveća slava na svijetu? — Junaštvo u ratu. — Nije istina. Bit ponizan i strpljiv u nesreći!

Koja je prva zadaća u svijetu? — Svetom ravnati — Nije istina. Sam sobom vladati!

Kdo je najbogatiji na svijetu? — Kdo ima najviše novacah. — Nije istina. Koji je s malim zadovoljan.

Koja je životinja najjača? — Slon. — Nije istina. Crv, koji raztače i slona i čovjeka!

Koja živina pije najuzrujanije piće? — Riba, jer pije morsku vodu. — Nije istina. Buba, jer pije krv čovječju!

Zastidjen mudrac povikne: lahko je pitati, al teško odgova- rati. Deder ja ću tebe pitati, pa ćeš znati pošto je oka suvih sljivah.

Kaži mi, kdo je tebe toli umudrio? — Priprost mojih ro- diteljah, odgovori seljanče.

Kako je velik svijet? — Tako velik, da ga samo Bog može obujmiti. Nu još ne tako velik, ko izpraznost umišljene mudrosti.

Visi li, stoji li il titra li u zraku svijet? — Koji ga obuhvaća, taj ga i drži.

Što je Bog radio prije no je radio svijet? — Pleo je bič da šiba izpraznost onih, koji poput tebe poštene ljude zavadjaju u napast!

Obćinstvo udari u pliesak, a selski mladić bude kao mudrijš ovienčan lovorikom.

Književne vesti.

POZIV NA PREDPLATU.

Senj! — Komu da se pri tom imenu razne nenametnu misli? U komu da se neprobude kojekakve slike i uspomene iz davna prošlosti, kad čuje rieč *Senj*? — *Senj!* Eto nam pred očima Juriše Senjanina i Nikole Jurišića, Pavla Vitezovića i Petra Zrinjskoga. *Senj!* Gle Turakah pod njim, Uskokah na njegovih zidih a Mljet- čanah pred njegovom lukom; gle! eno zasimno uskočki nož a ziblju se mljetačka vješala; gle biskupa Antuna de Dominisa, gdje sa jedanaest kanouikah pada pod Klišom; gle njegova sinovca Mark- antuna; gle Rabatine glave povrh vrata gradskoga kaštela; eno

kralja Bele IV., kako od Tatara bježi kroz Senj u Dalmaciju; a čuo u crkvi sv. Franje grobovah senjaskih junakah! Takove nam se slike redaju izpred očiju izrekav rieč Senj. Doista znamenit i zanimiv grad u hrvatskoj povjesti, kako to „Vienac“ reče u listku 32. broja. A što tek onda, da dobiješ u ruku štampanu povjest toga zanimivoga grada?! Zato nije podpisan žalio truda ni muke, da prikaže svu prošlost grada Senja u knjizi. Napisaao je njegovu topografiju i povjest, a sprieda dodao njegovu *fotografiranu sliku* iz najnovije dobe. Obširnije i potpunije izradio je topografiju, što je štampana u ovogodišnjem programu senjske gimnazije i o kojoj „Vienac“ u listku 32. broja reče: „... čini nam se, da već ovaj početak sadržaje mnogo nova i zanimiva ob ovom, u našoj povjesti, toli zanimivom gradu.“ K tomu je dodac fotografiju grada Senja, te sve složio u jednu knjigu, koja će iznašat do osam štampanih arakah u maloj osmini, a sada pozivlje hrvatski sviet, da se predbroji na tu knjigu, koja je sigurno prva u svojoj vrsti u hrvatskoj literaturi. Knjiga „Topografija i poviest grada Senja sa njegovom slikom“ neće više stajat od 70 novčićah; s toga se nada podpisan, da joj hrvatski narod neće zatvorit svojih vratih.

Tko sakupi deset predplatnikah, dobiva jedanajstu za trud.

U Senju 14 Rujna 1876.

Prof. Mile Magdić.

Oskora je izašao u Zagrebu Hrvatski Dom, knjiga, što ju pišu djaci mladog hrvatskog sveučilišta. Pročitav tu knjigu narodvasmo se rodu i domovini, vidivši, kako nam se spremaju vrli težaci na domaće književno polje. Ako se s jutra vidi, kakav će bit dan, onda gojimo najšvrću nadu, da će ono narodno odgojište odhraniti mladice, koji će u svojoj mužkoj dobi biti dika i ponos ciele hrvatske domovine. Knjiga je veoma zanimiva i baš ukusno štampana, a nestoji nego 1 f. To ga radi mi ju preporučujemo što toplije svim, koji su radi hrabriti i sokoliti ono mladenačko pregnuće, te upoznati se s budućimi književnici svojega naroda.

U Tridentu u Tirolskoj izašao je trudom i troškom nekih hrvatskih rodoljubah talijanski prevod poznate pjesme Robinjica što ju je hrvatski napisao dubrovački kanonik Mate Vodopić. Svaki pojedinac i narod, valja toliko, koliko je poznat i cijenjen u svietu, pa je po nas veoma radostan pojav, što su se od neko doba i naše knjige počele prevadjeti u razne tudje jezike.

Različite viesti.

* **Zvonimirovi kriesi.** Kad se slavi kakvo veselje, po gradovih je navada, razsvjetliti od prozora do prozora kojekakvim svjetilkami javne posebničke sgrade. Taj običaj drže i seljaci po vanjščinah, samo što se tu nerazsvjetljaju kuće, nego pale tako zvani kriesi po brdih i glavica, da se što dalje vide. Dan 9. nastajućega mjeseca oktobra jest preznamenit dan za svakoga Hrvata, koji zna, da se je taj dan prije osamsto godinah krunio Zvonimir kralj hrvatski kraljevskimi znakovi, poslatimi mu od sv. Grgura pape VII. Toga radi baš nam je milo čuti, da se na više mjestih spremaju i naši domoljubni seljaci, da predvečer i večer toga znamenitoga dana proslave na svoj seljački način, paljenjem naime svojih starodavnih kriesoah po hrvatskih brdih i glavica. Slava Zvonimiru staromu kralju hrvatskomu! Živio njegov zakoniti nasljednik sretno vladajući Franjo Josip I.

* **Istranska željeznica** počela je svoje redovite vožnje dne 20. prošloga Septembra. Ona odlazi svaki dan iz Divača na 6 sati i 15 minutah u jutro, te prolazeć prieko Kozine, Hrpeljah, Podgorja, Rakitovića, Buzeta, Roča, Lupoglava, Čerovlja, Pazina i Sv. Petra u šumi, stigne u Kanfanar u 10 sati i 25 minutah. Od Kanfanara jedan vlak otide u 10 sati 35 minuti te prelazeć Zabraniće, Vódnjan i Galizan dojde u Pulu na 11 sati 49 minuti; dočim drugi vlak odlazeć iz Kanfanara na 10 sati 50 minuti preko

Rovinskog Sela dojde u Rovinj na 11 sati 55 minutah. Povratak pako toli iz Pule, koli iz Rovinja sledi u 1 sat po podne te stig-nuvši u 2 sata i 7 minutah po podne u Kanfanar prispie u Divaču na 6 sati i 42 minuta.

* **Dohodci tršćanske gradske blagajne** u prošloj g. 1875 bjehu f. 3 milijuni 559,113; troškovi pako f. 3 milijuni 718,493, radi česa potrošilo se prieko svega dohodka f. 159,379. — Prošloga mjeseca Augusta unišle su u istu gradsku blagajnu slededeće svote: f. 186,908 nov. 88 potrošarine, f. 2,171 nov. 31²/₁₀ gradskih dačah, f. 4,471 nov. 55 mesarine. Gradska poreznica je toga mjeseca nje-rala f. 81,008 nov. 59¹/₁₀ danka i taksh za račun gradske blagajne, f. 239 nov. 68 za račun razteretne blagajne, a f. 37,420 nov. 60¹/₁₀ danka za račun državne blagajne — tim svega skupa f. 118,668 nov. 88 Prošlih je godinah svega toga bilo mjesečno mnogo više.

* **Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji.** Č. g. Martin Vodir župnički pomoćnik crkve sv. Antona novoga u Trstu prešao je u ljubljansku biskupiju; č. g. Martin Gomilšak župnički pomoć. u Radknesburgu Sekovske biskupije bje imenovan župničkim pomoćnikom i njemačkim propovjednikom kod Sv. Antona novoga u Trstu; č. g. Ivan Ivić bje imenovan upraviteljem grizinjanske župe; č. g. Martin Šote-Sumberac župnički pomoć. u Žminju ide za župnič. pomoć. u Tinjan; č. g. Ivan Černe župnički pomoć. crkve sv. Jakova u Trstu ide za župničkog pomoć. u Sv. Anton novi; č. g. Ivan Skabar župnički pomoć. u Miljah ide za župničkog pomoć. u Sv. Jakov u Trstu; č. g. Daris učitelj i kapelan blagdanjski u Piranu ide za župničkog pomoć. u Milje.

* **Gorička gluhoniemnica.** U zemaljskom zavodu gluhoniemih za Gorien i Istru bilo je koncem prošle školske godine 95 pitomacah, med kojimi 58 mužkih i 37 ženskih.

* **Hrvatski general.** Nj. Velič. car i kralj Franc Josip polazeć iz Feldsberga od vojničkih vježbah, izdao je 7 proš. mjeseca na feldmaršala Albrehta ručno pismo, kojim izrazuje ukupnoj vojsci svoje zadovoljstvo nad uspjehom vježbah, a po imenu spominje hrvatske generale divizionera podmaršala grofa Pejačevića i zapovjednike korovah feldzeigmeistere barune Maroičića i Filipovića, izričuć im za njihov izvrstno rešeni zadatak, za njihovu revnost i uztrajnost previsoko svoje priznanje. Opraštajuć se s vojskom, Nj. Veličanstvo stisnulo je ruku samo Hrvatima Maroičiću i Filipoviću.

* **„Europejska sramota“** zove se knjiga, što ju je napisao glasoviti francuski novinar, Emil Girardin, u kojoj govori o turskoj vladi i njezinu obstanuku u Europi.

* **Turska odlikovanja.** Mooga gospoda ruska, njemačka, engleska i talijanska, što bijahu odlikovana redom „Medjidje“ i drugim turskimi igraljkami, da su ta odličja poslala Turskoj natrag radi okrutnosti i divljačtva, što su počinili zvierovi turski u sadašnjem ratu. Neka pako plemenita engleska gospodjica da je poslala odboru, što sabire milostinju za siročad bugarsku, više komadah draga kamenja od velike vrijednosti, što je ona poskidala sa raznih odličjah, koje bijaše dobio njezin pokojni otac od turske vlade, rekav, da neće da drži u svojoj kršćanskoj kući uspomene, što dolazi iz turskih rukuh, okupanih u kršćanskoj krvi.

* **Ovogodišnji prirod svega žita u austro-ugarskoj carevini** po Dru. Leinkanfa ovakov je: 1) Pšenice urodilo je u zemljah krune ugarske 800,000 hektolitarah manje, a u Cislajtaniji za 3 milijuna hektolitarah više nego li u običnoj podobroj godini; 2) Raži urodilo je u Ugarskoj za 1 milijun i 600,000 hektolitarah a u cislajtaniji za 300,000 hektolitarah manje nego li se dobiva u običnoj dobroj godini; 3) Ječma urodilo je u Ugarskoj za 1 mil. i 300,000 hektolitarah više, a u Cislajtaniji za 1 mil. više; 4) Najbogatiju razliku čini ove godine zob, koje se u Ugarskoj našelo ove godine za 2³/₄ milijuna a u Cislajtaniji za 2¹/₄ milijuna hektolitarah više.

* **Najjači top (kanun).** — Prošlih danah bačeno je iz velikoga topa u Woolwichu, u Engleskoj, zrno od 1400 funti. U naboju otišlo je 340 fanti baruta (praha). Da se vidi snaga (moć) topa, pomnožan je barut, te su paljeni naboji od 350, 360 i 370 funti baruta. Tolikoga zrna ni tolikom snagom nije bacao jošte nijedan top, a još se snaga može povećati.

Ték Novacah polag Borse u Trstu

od 16—30 Septembra 1876.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—
Caraki dukati (cekini)	5.82	—	5.87	5.82	—	5.97 ¹ / ₂	5.79	—	—	5.77	5.77	5.76	5.78	—	5.79	—
Napoleoni	9.73	—	9.75 ¹ / ₂	9.70 ¹ / ₂	9.66 ¹ / ₂	9.69	9.67 ¹ / ₂	9.63	—	9.67	9.67	9.68	9.08	—	9.73 ¹ / ₂	—
Lire Ingleske	—	—	12.31	12.31	—	12.23	12.22	12.17	—	—	—	—	—	—	—	—
Brebno prid (aggio)	102.50	—	102.75	102.75	102.65	102.75	102.50	102.50	—	102.50	102.75	102.65	102.50	—	102.85	—